

Рис. 2. Сільовий аналіз архітектурних об'єктів в ескізах В.В. Чепелика

Список використаних джерел:

1. Гассанова Н. Будівничий аурі мистецтва: В. Чепелику – 70 // Культура і життя. – 1997. – № 17 (7 травня). – С. 3.
2. Про присудження Державних премій в галузі архітектури 2002 року / Президент. Указ (№ 556/2002; 15.06.2002) // Уряд. кур'єр. – 2002. – 22 черв. (№ 114). – С. 14.
3. Професори Київського національного університету будівництва і архітектури (1930-2000) [Текст]: довідник / ред. В. О. Пермяков. – К.: [б.в.], 2001. – 100 с.

Бонь Л.М.

викладач,

Канівський коледж культури і мистецтв

*Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини –
відокремлений структурний підрозділ університету*

СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА

Концертмейстерське мистецтво – це професійна діяльність, що потребує високої музичної майстерності, художньої культури та особистого покликання. Тривалий час слово «концертмейстер» було визначальним для музиканта, що керував оркестром, пізніше групою інструментів в оркестрі. Концертмейстерство як окремий вид виконавства з'явився у другій половині

XIX століття, коли велика кількість романтичної камерно-інструментальної і пісенно-романсової лірики потребувала особливих умінь та навичок акомпанементу. На той час концертмейстери були музикантами «широкого профілю» і вміли: грати з аркуша хорів та симфонічні партитури; вільно читати в різних ключах; транспонувати партії на різні інтервали та ін.. Але з часом ця універсальність була втрачена у зв'язку з диференціацією музичних спеціальностей, ускладненням і збільшенням кількості музичних творів кожної спеціальності. До того ж концертмейстери стали спеціалізуватися на роботі з окремими виконавцями.

Концертмейстер – музикант, що допомагає вокалістам, інструменталістам, артистам балету розучувати партії, акомпанує їм на репетиціях та концертах. Та поняття концертмейстер об'єднує в собі дещо більше: вивчення з солістами їх партій; вміння контролювати якість виконання; знання виконавської специфіки та причин виникнення складностей у виконанні; вміння допомогти та виправити ті чи інші недоліки. Таким чином, в діяльності концертмейстера об'єднуються творчі, педагогічні та психологічні функції і їх важко відокремити в навчальних, концертних та конкурсних ситуаціях.

То якими ж якостями, вміннями та навичками повинен володіти музикант, щоб бути хорошим концертмейстером? Насамперед, він повинен технічно і музично добре володіти інструментом. Це стосується не тільки майстерної віртуозної гри, а й володіння туше, прийомами звуковидобування. Хороший музикант не досягне високих результатів в акомпанементі до тих пір, поки не засвоїть основи ансамблевих відносин, не розвине відчуття партнерства, не відчує єдність і взаємодію партії соліста та партії акомпанементу. Щоб бути хорошим концертмейстером він повинен мати музичну обдарованість і, як показує практика, особливу обдарованість – «акомпаніаторське чуття». Вкрай необхідні навички цільного візуального та слухового охоплення всієї партитури, в тому числі і партії соліста, відчуття гармонічної вертикалі, краси кожної партії, вміння забезпечити живу пульсацію музичної тканини, підкреслити важливу партію і таке інше. Також важливе вміння охопити образну сутність і форму твору, артистизм, здатність образно та натхненно втілити задум композитора у концертному виконанні. Звуковий образ, що виникає в свідомості музиканта, потребує негайного реального відтворення і це досягається завдяки мобілізації ігрового апарату. Таким чином задіяні слухові, візуальні, рухові, психічні та психологічні процеси.

Специфіка гри концертмейстера полягає у вмінні відчуті свою значимість і задоволення в тому, що він не є солістом, а є одним із учасників музичного дійства, до того ж другорядним. Сольному виконавцю надається повна свобода прояви творчої індивідуальності, а концертмейстер вимушений пристосувати своє бачення, відчуття музики до виконавської манери соліста. До того ж, за таких умов необхідно зберегти свою індивідуальність.

Також для концертмейстера важливо мати позитивні психологічні якості. Зокрема, увага концертмейстера – це увага абсолютно іншого виду. Вона багаторівнева і розподіляти її потрібно не тільки між двома власними руками, а й вміння переносити на соліста – головну дійову особу творчого процесу. В той

час, коли увага зосереджена на тому, що і як роблять пальці, слухове сприйняття слідує за звуковим балансом, звуковеденням партії соліста; ансамблева увага слідує за втіленням єдності художнього задуму. Таке напруження уваги вимагає значної мобілізації фізичних та психоемоційних сил. Концертмейстер повинен швидко і максимально точно підтримати творчий задум соліста, разом з ним створити виконавську концепцію твору, підтримати в кульмінаціях. Це можливо за наявності розвинутого почуття ритму, відчуття ритмічної пульсації, єдиної для всіх учасників творчого процесу.

Мобільність та швидкість реакції також дуже важливі для професійної діяльності концертмейстера. У випадку зупинки соліста (забув чи помилився в тексті) на концерті чи на екзамені, він повинен, не зупиняючись, вчасно підхопити соліста і впевнено завершити твір. Досвідчений концертмейстер завжди зможе допомогти солісту зняти неконтрольоване хвилювання та нервову напругу перед концертним виступом. Кращим засобом для цього є сама музика: виразна гра акомпанементу, підвищений тонус виконання. Творче натхнення допомагає партнерам віднайти психологічну впевненість та м'язовий тонус.

Воля та самоконтроль є не менш важливими якостями концертмейстера. При виникненні будь-яких музичних проблем на сцені він завжди повинен пам'ятати, що зупинитись та виправляти свої помилки неприпустимо, як і виявляти своє незадоволення помилкою в міміці чи жести.

Майстерність концертмейстера дуже специфічна. Вона вимагає від інструменталіста не тільки яскравого артистизму, а й володіння ансамблевою технікою, знання основ вокального мистецтва, особливостей гри на різних музичних інструментах, наявність відмінного музичного слуху, спеціальних музичних навичок читання та транспонування партитур. Вимагає поєднання та застосування різноманітних знань курсу гармонії, сольфеджіо, поліфонії, історії музики, аналізу музичних творів, вокальної та хорової літератури, педагогіки.

Отже, повноцінна професійна діяльність концертмейстера можлива за наявності цілого комплексу таких психологічних якостей: великий об'єм уваги і пам'яті; неймовірна працездатність; мобільність, швидкість реакції та винахідливість в окремих ситуаціях; витримка, воля, чутливість та педагогічний такт.

Список використаних джерел:

1. Кубанцева О.І. Концертмейстерський клас. – М.: Академія, 2002. – 192 с.
2. Люблінський О.О. Теорія і практика акомпанементу: Методологічні основи. – Л.: Музика, 1972. – 80 с.
3. Нікітіна Г.М. Радість спільної творчості. – М.: Музика, 1991. – 186 с.
4. Смірнов М.О. Про роботу концертмейстера. – М.: Музика, 1974. – 96 с.